

بررسی عوامل خطر ساز سرطان دستگاه گوارش (مطالعه موردی: بیمارستان امام خمینی اردبیل)

ترکان عبدیلی^۱، زهرا حقیقی^۲، عزیزه عالی پناه^۳، مرتضی عالیقدری^۴

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی بهداشت محیط، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی

اردبیل

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد پرستاری، دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

۳- کارشناس ارشد مهندسی منابع طبیعی - محیط زیست، دبیرآموزش و پرورش شهرستان سرعین

۴- عضو هیات علمی گروه مهندسی بهداشت محیط، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

چکیده:

سابقه و هدف:

سرطان پس از بیماری های قلبی- عروقی و تصادفات، سومین عامل مرگ و میر در ایران می باشد. عوامل محیطی و سبک زندگی در بروز سرطان نقش بارزی دارند. پژوهش حاضر با هدف تعیین برخی عوامل خطر ساز سرطان دستگاه گوارش در بیماران بستری شده در بیمارستان امام خمینی اردبیل، در سال ۱۳۹۴ انجام گرفت.

مواد و روش ها:

در این مطالعه توصیفی- مقطعی، جمع آوری اطلاعات (۱۰۲ نمونه)، از طریق بررسی پرونده های پزشکی موجود در بیمارستان (۶۰ نمونه) و مصاحبه با بیماران (۴۲ نمونه)، صورت گرفت. داده ها بر اساس مشخصات فردی و عوامل خطر ساز و با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۲ تجزیه و تحلیل گردید.

یافته ها:

۷۱/۶٪ نمونه های مورد بررسی مرد و ۲۸/۴٪ زن و میانگین سنی مبتلایان $61/49 \pm 12/629$ سال بود. ۹۱/۲۰٪ مبتلایان متأهل و بیشترین درصد ابتلا به سرطان دستگاه گوارش، به ترتیب مربوط به سرطان معده، کولون، مری و رکتوم بود. ۲۶/۵۰٪ مصاحبه شونده های سیگاری و ۶۷/۶۰٪ آنان هرگز سیگار مصرف نکرده بودند. ۴/۹۰٪ مصاحبه شونده های مصرف سیگار را حداقل به مدت ۶ ماه قطع نموده و ۱٪ آن ها گاهی اوقات (کمتر از یک نخ در هفته) سیگار مصرف کرده بودند. ۶۴/۳۰٪ مصاحبه شونده های عوامل زمینه ساز ابتلا به سرطان آگاهی نداشتند. سطح اضطراب در ۴۲/۹۰٪ مصاحبه شونده های متوسط به پایین و مصرف غذا و چای داغ در بین آن ها، به ترتیب ۵۰٪ و ۶۱/۹۰٪ بود. ۵۹/۵٪ مصاحبه شونده های، از آب لوله کشی به صورت مستقیم برای آشامیدن استفاده می کردند. ۵۴/۸٪ مصاحبه شونده های، گوشت قرمز را بیش از سه وعده در هفته مصرف نموده و مصرف کمتر از ۳ بار سیر، سبزیجات و میوه در هفته در بین آن ها، به ترتیب ۷۸/۶٪، ۵۹/۵٪ و ۴۵/۲٪ بود.

نتیجه گیری:

تعداد مبتلایان به سرطان معده نسبت به سایر انواع سرطان دستگاه گوارش بالا بود. برخی عوامل خطر را از جمله مصرف غذا و چای داغ، مصرف بیش از ۳ وعده گوشت قرمز در هفته و مصرف کمتر از ۳ بار سیر، سبزیجات و میوه در هفته، در بین مبتلایان به انواع سرطان دستگاه گوارش مشترک بود.

واژه های کلیدی: سرطان گوارش، عوامل محیطی، رژیم غذایی، اردبیل